

ཨན་ ཀཱ་ སི

# མར་ཁེ་སིའི་སྒྲོར་བཤད་པ

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང

འཇམ་གྲིང་ཡོངས་གི་འཕྱོར་མེད་པ་རྣམས་, མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ཤིག!

ཨེན་   ཀེ་   སི

མར་ཁེ་སིའི་སྒྲོར་བཤད་པ

本书根据中共中央马克思、恩格斯、列宁、斯大林著作编译局翻译的、人民出版社1973年10月出版的汉文版本翻译出版。

དེབ་འདི་ནི་ཁུང་གྲང་གྲང་དབྱང་གི་མར་ཁེ་སི་དང་། ཡིན་ཀེ་སི། ལེ་ཏིན།  
སི་ཏ་ཡིན་བཅས་གི་གསུང་ཚམ་གྱི་སྒྱུར་ཁང་གིས་སྒྱུར་བ་དང་། མི་དམངས་དབེ་སྒྱུར་ཁང་  
གིས་ 1973 ལོའི་ཟླ་ 10 བར་བར་དུ་སྒྱུར་བའི་ཆུ་ཡིག་པར་གཞི་གཞིར་བབྱང་ཏེ་སྒྱུར་ནས་  
སྒྱུར་བ་ཡིན།

ཡིན་ཀེ་སི

མར་ཁེ་སིའི་སྒྱུར་བཤད་པ

\*

མི་དམངས་དབེ་སྒྱུར་ཁང་གིས་སྒྱུར་ནས་སྒྱུར་བ

1975 ལོའི་ཟླ་ 9 བར་བར་གཞི་ 1 བེ་སྒྱུར་བ

1975 ལོའི་ཟླ་ 9 བར་བེ་ཅིན་ལ་བར་བེངས་ 1 བེ་བཟུབ་བ

དེབ་ཤར་གླུ་ 8

དཀྱིལ་ཆུ་

|                                            |    |
|--------------------------------------------|----|
| ཁར་མར་ཁི་སྲི                               | 1  |
| མར་ཁི་སྲི་བར་སྲི་མདུན་དུ་གནང་བའི་གཞུང་བཤེད | 22 |
| ཚུལ་ཡོད་ཀྱི་ལ་བཏང་བའི་ཕྱི་གཞི              | 26 |
| མཆན་འགྲེལ                                  | 31 |

## ཁར་མར་ཁེ་སེ

སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་ལ་ཚན་རིག་གི་མང་གཞི་བཟོང་པའི་རྒྱུ་གིས་དེར་རབས་  
བཅོ་པའི་ལས་འགུལ་ཉིལ་པོར་ཡང་ཚན་རིག་གི་མང་གཞི་འདིར་མཁན་དང་པོ་——  
ཁར་མར་ཁེ་སེ་ 1818 ལོར་ཐེ་ལིར་ས་ཆར་འཁྲུངས་པ་རེད། དང་ཐོག་ཁོང་གིས་  
པོ་ཞེན་དང་པོ་ལེན་དུ་བྲིམས་གི་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་གནང་གི་ཡོད་རུང་། ལུན་རིང་  
མ་སོང་བར་པོ་རྒྱས་དང་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཁོ་ནར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་མ་ཟད་།  
1842 ལོར་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཅའོ་རྩུ་གཞོན་པ་བྱས་ནས་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྦྱོབ་  
ཁྱེད་གནང་ཅིས་ཀྱང་གནང་བ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་རྩུ་ལི་ཏེ་ལི་ཞི་ལེ་ལེན་སྤྱི་བྱང་  
གསུམ་པ་ཤེ་རྗེས་བྱང་བའི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་གི་རྒྱུ་གིས་། ཁོང་གི་ཆེ་གང་ཁ་  
ཕྱགས་གཞན་ཅིག་ལ་སྦྱར་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་གྲགས་པའི་འག་ལའི་དབྱིན་ཞིང་  
ཆེན་གི་རང་མས་འབྱོར་ལྷན་གཤམ་རིམ་གི་གཙོ་འཛིན་སྐྱེ་ཞབས་ཁང་ཕྱུ་ཏའོ་མེན་...  
དང་སྐྱེ་ཞབས་ཏན་ཙེ་མན་སྐགས་གིས་ཁོ་ལུན་དུ་《ལའི་དབྱིན་ཆགས་པར》། གསར་...  
འདྲན་བྱས་པ་རེད། མར་ཁེ་སེས་ལའི་དབྱིན་ཞིང་ཆེན་གི་དབྱི་རྩའི་གྲས་ཆགས་གི་  
ཅོད་ཁྲིང་ལ་སྦྱོན་རྒྱུ་གནང་བ་དེར་མི་རྒྱལ་གིས་དོ་སྣང་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཡིན་  
སྟབས་། 1842 ལོའི་སྟོན་ཀར་ཁོང་གདན་འདྲན་གྲས་ནས་ཆགས་པར་དེའི་རྩམ་འབྲི་  
མཁན་གཙོ་བོའི་འགན་ཁུར་དུ་བཅུག་པ་རེད། 《ལའི་དབྱིན་ཆགས་པར》པར་དུ་  
སྦྱོན་སྐབས་ཞིབ་བཤེར་ཁུར་དགོས་གི་ཡོད་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད། ཡིན་ན་འང་  
ཞིབ་བཤེར་ལས་ཁུངས་ལ་ཆགས་པར་དེར་ཁ་གཏད་འཇལ་བའི་ཐབས་ཤེས་ཡོད་པ་མ་

རེད་<sup>①</sup>。 《ལའི་དབྱིན་ཆགས་པར》ཤོག་དགོས་ངེས་གི་ཚུམ་ཡིག་ཏུ་ལམ་རྟག་པར་  
 འགྲོད་བྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྤུང་ལ་ཞིབ་བཤེར་དཔྱད་པོ་ལ་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་  
 ཡལ་བ་ཁ་ཤིས་སྤྲད་ནས་ཁོ་པ་བཅོ་བཙས་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས། མཐར་ཁོ་པས་རང་  
 རྒྱགས་སུ་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཅིག་དང་། ཡང་ན་བྱི་ཉིན་ཆགས་པར་འདྲོད་བྱུང་  
 པ་མི་འདུག་ཟེར་ནས་འཇིགས་སྤང་སྐྱལ་བའི་འོག་ཁོ་པས་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་ཐབས་……  
 མེད་ཡོང་བ་ཅིག་བཅོས་པ་རེད། གལ་ཏེ་《ལའི་དབྱིན་ཆགས་པར》དེ་ལྟ་བུའི་དཔལ་  
 རར་ལྟན་པའི་ཆགས་པར་གཞན་པ་སྒྲ་ཁ་བཅུ་ཅམ་ཡོད་ཤོག། པར་སྤྲད་བྱེད་མཁན་  
 གིས་ཡང་པར་སྤྱག་སྤྱ་ཆ་ཐ་ལེ་བཟུ་བྲག་ཁ་ཤིས་འཕྱོལ་བ་སྤྲད་རྒྱུར་ཡངས་མེད་བྱས་  
 པ་ཡིན་ན། ཉེ་གོའི་དཔེ་ཆ་དང་ཆགས་པར་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་རྒྱ་དེ་1843 ལོ་ནས་  
 བྱེད་ཐབས་མེད་པ་ཆགས་ཚར་གི་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཉེ་གོའི་ཆགས་པར་ཁང་གི་སྤྱིན་  
 བདག་ཚང་མ་སྤྱང་མེད་དཔལ་ལྷན་གི་མི་ཐ་ཤལ་བ་ཡིན་པས། 《ལའི་དབྱིན་ཆགས་  
 པར》ཁེར་རྒྱུད་གིས་འཐབ་འཛིང་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ན་འང་དེས་ཞིབ་  
 བཤེར་དཔྱད་པོ་ཆང་མ་ལུ་བྲག་ཐབས་ཟད་གི་གནས་སུ་བྱར་བ་ཅིག་བཅོས་པ་རེད།  
 དེར་རྟེན་མཐར་《ལའི་དབྱིན་ཆགས་པར》ལ་ཞིབ་བཤེར་ཉིས་ཅིག་བྱེད་རྒྱ་གཏན་……  
 འབབས་བྱས་ཏེ། ཞིབ་བཤེར་ཐངས་དང་པོ་བྱས་རྗེས། མིད་འཛིན་ས་ཁུལ་གི་དཔོན་  
 པོས་ད་དུང་ཞིབ་བཤེར་ཐངས་གཅིག་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་འང་སྤར་  
 བཞིན་པན་ཤོགས་མ་བྱུང་བར། 1843 ལོའི་ལོ་འགོར། མིད་གཞུང་གིས་ཆགས་པར་  
 དེར་བྱེད་ཐབས་མི་འདུག་ཟེ་བཤད་ནས་སྤྲོ་ཐེལ་བརྒྱབ་ཏེ་འདྲོད་དུ་མ་བཅུག་པ་རེད།  
 མར་ཁི་མི་(སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་རྗེས་སུ་ལོག་སྤྱད་ལྟན་ཆེན་ཆགས་པའི་རྒྱུང་།

① 《ལའི་དབྱིན་ཆགས་པར》ལ་ཐངས་དང་པོ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་མཁན་ནི་ཅིང་ཁའི་སྤོ་  
 འབྲི་ས་རུ་ལོ་ལྷར་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོ་པས་《ཁོ་ལྟན་ཆགས་པར》ཤོག་འཁོད་ཡོད་  
 པའི་རྒྱེ་ལ་ལེ་བཟེས་(རྗེས་མའི་ས་ཁི་མིན་རྒྱལ་པོ་ལུའི་ཏན)རྒྱུར་པའི་ཏན་ཏིང་གི་《ལའི་སྤོ་ས་  
 གར》ཟེར་བའི་དཔེ་ཆའི་འབྲེམ་ཡིག་མེད་པ་བཅོས་པ་མ་ཟད། “མཆག་དུ་བྱུར་པའི་རིགས་  
 རྣམས་སྤོ་ས་གར་དུ་རྒྱུར་མི་ཆོག”ཟེ་མཆན་ཡང་བཞོད་རྒྱུང་བ་རེད།

ཁེ་སི་ཐེ་ཏུ་ལུན་གི་གཙུང་མོ་དང་ཆང་ས་བརྒྱབ་ཐིན་པ་ཟེད) པ་ལིར་སྤྱོད་ནས་, དེ་གར་ཨ་ལུ་ཀེ་དང་མཉམ་དུ་《དེ་ལྷ་ལྷ་དེབ》<sup>2</sup> ཟེར་བའི་དུས་དེབ་པར་སྒྱུན་གནང་བའི་འགོ་བཅུགས་པ་ཟེད, ཁོང་གིས་དུས་དེབ་དེའི་ཐོག་《དེ་ཀེར་གི་ཁྱིམ་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པར་དགག་པ་བརྒྱབ་པ》ཟེར་བ་ནས་འགོ་བཅུགས་ཏེ, སྤྱི་ཏིང་དུ་སྤྱོད་ཆོགས་རིང་ལུགས་སྐར་གི་ཚུམ་ཡིག་རབ་དང་རིམ་པ་ཅིག་འབྲི་བ་གནང་བ་ཟེད。 རྒྱུ་ལུ་ཁོང་དང་ཞེན་ཀེ་སི་གཉིས་གིས་《མཆོག་གྱུར་ཁྱིམ་གྱི་དུང་ཁོ་པའི་ཁྱོགས་པོ་ནམས་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པ》ཟེར་བའི་དཔེ་ཆ་དེ་པར་སྒྱུན་གནང་བ་ཟེད, དེ་ནི་སྐབས་དེའི་ཏེ་གོའི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སེམས་གཙུང་རིང་ལུགས་གི་མཐའ་མའི་མཆོན་སྐར་དེར་དམིགས་ནས་བྱུར་བའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དགག་པ་བརྒྱན་པ་ཅིག་ཟེད。

མར་ཁེ་སིས་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འཕྱོར་རིག་པ་དང་བླ་གོའི་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་མ་ཟད, ད་དུང་ག་དུས་ཡིན་ནའང་དུས་ཚོད་སྤྱད་ནས་གོ་སྐབས་རན་པོར་སྒྱུན་ཏེ་ཕུལ་ལུ་ཉིད་སྲིད་གཞུང་ལ་ཁ་དྲུང་གཏོང་བ་གནང་གི་ཡོད་པ་ཟེད; དེར་རྟེན་ཕུལ་ལུ་ཉིད་སྲིད་གཞུང་གིས་ཁོང་ལ་འཁོན་ལན་སྤྲོད་ཏེ, 1845 ལོའི་དབྱེད་ཀར་ཅི་ཚུའི་ནི་ཀོ་ལ་ངན་སྒྲུལ་བྱས་ཏེ་མར་ཁེ་སི་ལྷོ་གོ་ནས་མཐའ་སྤྱད་གཏོང་བ་ཀྱི་བཀའ་འབེབས་སུ་བཅུག་པ་ཟེད<sup>3</sup>。 སྤྱི་ཞབས་ཡ་ལི་ཏུན་ཏེ་ཟློང་དུང་པའི་གིས་ཐལ་ཆེར་བྱ་བ་དེའི་ཐོག་བར་གནས་པ་ཅིག་བྱས་ཡོད་ཀྱི་ཟེད。 མར་ཁེ་སི་ཕུལ་ལུ་ཉིད་སྲིད་མའི་ལོ་སྤྱོད་རྗེས་, དེ་གར་ 1847 ལོ་དང་ 1848 ལོར་བླ་ཡིག་ཐོག་ནས་ཕུལ་ལུ་དུང་གི་《དབུལ་ཐངས་གི་མཆན་ཉིད་རིག་པ》ཟེར་བའི་དཔེ་དཔེ་ལ་དགག་པ་བརྒྱན་པས་གསུང་ཚུམ་《མཆན་ཉིད་རིག་པའི་དབུལ་ཐངས་》ཟེར་བ་དང་དེ་མཐུན་《རང་མོས་ཏེ་ཆང་སྐར་གི་གཏམ་བཤད》ཟེར་བ་ནམས་སྤྱི་ཏིང་དུ་སྤྱོད་པ་གནང་བ་ཟེད。 དུས་མཚུངས་ཁོང་གིས་ཕུལ་ལུ་ཉིད་སྲིད་མའི་ལོ་ཏེ་དབྱེད་ཀྱི་བཟོ་བའི་མཐུན་ཆོགས<sup>4</sup> གསར་འཇུགས་གནང་ནས་, སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་གི་བྲག་ལས་དངོས་སུ་གནང་བ་ཀྱི་འགོ་བཅུགས་པ་ཟེད。 1847 ལོར་ཁོང་དང་ཁོང་གི་ཆབ་སྲིད་ཐོག་གི་ཁྱོགས་པོ་ཆ་སྒྲིག་

ཏུ་བཅུགས་ནས་ཡང་མང་པོ་ཕྱིན་པའི་གྲང་ཁུན་རིང་ལུགས་པའི་མནའ་མཐུན་<sup>5</sup>ནང་...  
 རྒྱགས་རྗེས་, ཁོང་ལ་ཆ་བཞག་ན་སྐུལ་སྒྲོང་གི་ཕྱག་ལས་དངོས་སུ་གནང་རྒྱུ་དེར་དོན་  
 སྤྱིང་ཁྲུང་ལས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་མནའ་མཐུན་གི་ཅ་འཇུགས་ཡོངས་  
 རྗེས་ཅ་བ་ནས་སྐུར་བཞོད་བྱས་ཆར་ཞིང་, ཁྲུང་ཆད་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་བརྟོས་པར་གསང་  
 གྲོས་རང་བཞིན་གི་ཚོགས་ཁག་དེ་ད་ལྟ་ལྟ་ཕྱག་ན་མ་གཏོགས་གསང་བ་མི་བྱེད་པའི་...  
 གྲང་ཁུན་རིང་ལུགས་གི་དྲིལ་བསྐྱགས་ཅ་འཇུགས་སྐུར་བཏང་བ་ཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་དང་,  
 ཉེ་གོ་སྤྱི་ཚོགས་དམངས་གཙོ་ཏང་གི་ཅ་འཇུགས་**དང་ཁྲུང་གྱུར་པ་**རེད། ཉེ་དབྱི་  
 གི་བཟོ་པའི་མཐུན་ཚོགས་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ཆང་མར་མནའ་མཐུན་དེ་ཡོད་པ་དང་,  
 དབྱིན་གོ་དང་, བི་ལི་རྟི་, ཟླ་གོ་, རུའི་རྟི་བཅས་གི་བཟོ་པའི་མཐུན་ཚོགས་ཉ་  
 ལམ་ཡོད་ཆད་གི་འགོ་བྱིད་མི་སྣ་དང་ཉེ་གོའི་བཟོ་པའི་མཐུན་ཚོགས་མང་པོའི་འགོ་...  
 བྱིད་མི་སྣ་ཆང་མ་མནའ་མཐུན་དེའི་ནང་རྒྱགས་པ་རེད་, ཐོག་མར་ལངས་པའི་ཉེ་  
 གོའི་བཟོ་པའི་ལས་འགུལ་གི་ནང་མནའ་མཐུན་གིས་རུས་ཀྱགས་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་བརྟན་  
 ཡོད་པ་རེད། ཕྱགས་མཆུངས་དང་ཐོག་ང་ཆའི་མནའ་མཐུན་གིས་བཟོ་པའི་ལས་  
 འགུལ་དྲིལ་པོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ནན་ཏན་ཏུ་བརྟན་པ་མ་ཟད་, དོན་དངོས་ཐོག་  
 དེ་ཉིད་ར་སྤྱོད་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་ཉེ་, དེའི་ཁོངས་མི་ནང་ལ་དབྱིན་གོའི་མི་དང་, བི་  
 ལི་རྟིའི་མི་, རྒྱང་ཡ་མེའི་མི་, བོ་ལན་གི་མི་, དེ་མིན་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་གི་མི་  
 བཅས་ཡོད་པ་མ་ཟད་, རྒྱལ་སྤྱིའི་བཟོ་པའི་གྲོས་ཚོགས་མང་པོ་ཅིག་ཡང་(ལྷག་པར་...  
 ལུན་ཏུན་ཏུ)ཚོགས་ཡོད་པ་རེད།

1847 ལོར་བརྟུ་ཚོགས་བྱས་པའི་འཕུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཐོངས་གཉིས་པོའི་ཐོག་...  
 མནའ་མཐུན་དེ་བཅས་སྤྱིག་བྱས་པ་རེད། ཚོགས་ཆེན་ཐོངས་གཉིས་པོའི་ཐོག་ཏང་གི་  
 ཅ་བའི་ཅ་དོན་རྣམས་གཏན་འཁེབས་བྱས་ཉེ་འཇམ་སྤང་ཡོངས་ལ་ཁྲབ་བསྐྱགས་བྱེད་...  
 ཆེད་, མར་ཁེ་མི་དང་ཞེན་ཀེ་མི་གཉིས་ལ་བསྐྱགས་གཏམ་གི་ཐིན་བྲིས་ཅིག་འགོད་རྒྱུའི་  
 མངག་བཅོལ་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་ཐག་བཅད་པ་རེད། 《གྲང་ཁུན་ཏང་གི་བསྐྱགས་གཏམ་》  
 ནི་དེ་འདྲ་བྱས་ནས་བྱང་བ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་, དེ་ 1848 ལོའི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་གསར་

པར་མ་ཡུང་གི་དུས་ལྷན་མི་རིང་པ་ཅིག་གི་སྒྲན་ལ་ཐོངས་དང་པོར་སྒྲུབ་པ་རེད།  
རྒྱུ་མ་ཡུང་གི་ཡི་གེ་ཏེ་ལམ་ཡོད་ཅད་དུ་སྒྲུབ་ཡོད་པ་རེད།

མར་ཁེ་མི་ལྷ་ཏེ་དབྱེ་གི་ཤུའུ་ལུ་སའེ་ཡོར་ཆགས་པར་ལྷ་གི་ཅོ་མ་ཡིག་ལས་...  
ཀར་ཞུགས་པ་རེད། ཆགས་པར་དེས་ཡང་མེད་པར་ཅིང་ཁྲི་དབང་སྒྲུབ་རོག་གི་  
མས་ཀྱལ་གི་ཞི་འཇགས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོར་འདྲོན་བྱས་པས། ཤུའུ་ལུ་ཉི་འུ་  
གཞུང་གིས་ཡང་དེ་ཁ་གཡར་སར་བྱས་ནས་མར་ཁེ་མི་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་དགོས་སྒྲུ་  
རེ་བ་བྱས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ཟླ་བ་གཉིས་པའི་གསར་བརྒྱུ་གསར་  
ཀྱིན་ཐོབས་པའི་དབང་གིས་ཤུའུ་ལུ་སའེ་ཡོར་ལ་ཡང་དམངས་ཆོགས་གི་ཟིང་ཆ་...  
ལངས་འགོ་ཆུགས་ནས། བི་ལི་ཉིར་གསར་བརྒྱུ་ལངས་གྲུབས་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར།  
བི་ལི་ཉིར་སྤྱད་གཞུང་གིས་འཇོམ་ཆ་སྤྱི་ཅམ་ཡང་མེད་པར་མར་ཁེ་མི་འཇོན་པའུང་...  
བྱས་པ་མ་ཟད། མངའ་ཁོངས་ནས་མཐར་སྐྱོད་ཡང་བཏང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ལྷ་  
གོ་གནས་སྐབས་སྤྱད་གཞུང་གིས་ལྷ་ཡོ་ཁྱེད་བརྒྱད་ནས་མར་ཁེ་མི་ཡང་སྒྲུབ་པ་...  
ལིར་ཕྱིར་ལག་དུ་གདན་འདྲོན་ཞུས་པས། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་སྒྲུ་ཁོས་ལེན་གནང་  
བ་རེད།

སྐབས་དེར་པ་ལིར་ཡོད་པའི་ཏེ་གོ་མི་རྣམས་གིས་ལྷ་གོར་སྤྱད་པའི་ཏེ་གོ་...  
བཟོ་བ་རྣམས་ཀྱི་པོའི་དམག་དཔུང་དུ་སྤྱིག་འཇུགས་བྱས་ཤིག། དམག་དཔུང་དེ་  
རིགས་ལ་ཉེན་ནས་གསར་བརྒྱུ་དང་སྤྱི་མཐུན་ལམ་ལུགས་དེ་ཏེ་གོར་འདྲོན་སྒྲུ་...  
འགོད་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། མར་ཁེ་མི་པ་ལིར་ཐོབས་རྒྱུས། ཐོག་མར་ཉེན་མཚང་  
གི་བྱ་སྤྱད་དེར་ར་སྐལ་གནང་བ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན? སྤྱགས་གཅིག་ནས་ཏེ་  
གོ་གསར་བརྒྱུ་དེ་ཏེ་གོ་རང་ཉིད་གིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། སྤྱགས་གཞན་ཅིག་ནས་  
ལྷ་གོར་ཅ་འཇུགས་བྱེད་པའི་བྱི་ཀྱལ་གི་གསར་བརྒྱུ་དམག་དཔུང་གང་འདྲ་ཅིག་ཡིན་  
ཏུང་། ཆང་མ་གནས་སྐབས་སྤྱད་གཞུང་གི་ལ་མ་རྒྱུ་གསར་གིས་སྤྱན་ཚུད་ནས་མགོ་  
ཉིང་སྤྱིག་བྱའི་སྤྱད་གཞུང་དེར་གཡོ་ཆང་བྱེད་དེས་ཡིན་པའི་ཀྱིན་གིས་རེད། ལྷ་བ་དེ་  
ལྷ་བ་བི་ལི་ཉི་དང་པ་ཏེང་ལ་བྱུང་སྤྱང་བ་རེད།

6

1848 ལོའི་ཟླ་ 11 པར་ཕུའུ་ཕུའུ་རྩིས་མིན་འཕྱར་བྱང་སྐབས་，《ལའེ་དབྱིན་ཆགས་པར་གསར་བ》དེས་པར་ཐངས་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་པར་རིས་དང་པོའི་མགོར་མི་...  
 དམངས་རྣམས་ལ་ཁྲལ་འཇལ་མཆམས་བཞག་ཏེ་དྲག་ཤྱགས་སྤྱད་ནས་དྲག་ཤྱགས་ལ་...  
 ཁ་གཏད་འཇལ་དགོས་པའི་འཕྲོད་སྐྱལ་བྱས་པ་རེད། 1849 ལོའི་དབྱིད་ཀར་, ཉན་  
 དེ་རང་དང་དེ་མིན་རྩིས་ཡིག་གཞན་ཅིག་གི་དབང་གིས་ཆགས་པར་དེ་འདྲི་རྒྱགས་...  
 བྱིམས་རའི་ནང་ཐངས་གཉིས་གཏུག་བཞེས་བྱས་ཡོད་ཅུང་, ཐངས་གཉིས་ཀར་ཉེས་པ་  
 མེད་པའི་བཅད་ཁ་བྱལ་བ་སྐྱགས་བྱས་པ་རེད། མཐའ་མཆུག་ 1849 ལོར་ཏེ་ལའེ་  
 མི་དྲན་དང་ལའེ་དབྱིན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་འོས་ལངས་ལ་དྲག་གནོན་འཁལ་བ་  
 དང་, དམག་ཤྱགས་ཆེན་པོ་བསྟུ་རུ་དང་སྐལ་སྤྱོད་བྱས་ཆེས་, ཕུའུ་ཕུའུ་རྩིས་པ་  
 ཏིང་—ཕུའུ་རྩིས་ཆའི་འོས་ལངས་དྲག་འདུལ་བྱེད་འགོ་བཙུགས་པ་རེད་, སྐབས་  
 དེར་མིན་གཞུང་གིས་རང་ཉིད་ཞེ་དྲགས་བརྟན་པོ་ཆགས་ཡོད་པས་, དྲག་ཤྱགས་ལ་  
 ཉན་ནས་《ལའེ་དབྱིན་ཆགས་པར་གསར་བ》མེད་པ་བཟོ་བྱལ་པ་འདུག་པས་མ་གྱི་ཡོད་...  
 པ་རེད། ཆགས་པར་དེས་ཟླ་ 5 ཆེས་ 19 ཉིན་སྐྱུ་སྐྱག་དམར་པོའི་ཐོག་ནས་མཐའ་...  
 མའི་པར་ཐངས་དེ་པར་བརྒྱབ་པ་རེད།

དེ་ནས་མར་ཁེ་མི་སྤར་ཡང་པ་ལིར་ཐེབས་པ་རེད་, འོན་ཀྱང་ 1849 ལོའི་  
 ཟླ་ 6 ཆེས་ 13 ཉིན་ངམ་རྟོན་<sup>10</sup> བྱས་ནས་གཟའ་འཁོར་ཁ་གས་ཕྱིན་ཆེས་, ཟླ་གོའི་  
 མིན་གཞུང་གིས་བཅན་ཤེད་གིས་ཁོང་ལ་ཡང་ན་ཕུའུ་ལའེ་ཐ་ཉི་ལ་སྤོ་དགོས་པ་དང་,  
 ཡང་ན་ཟླ་གོ་དང་བྲལ་དགོས་པའི་འགྲོ་ལམ་དེ་གཉིས་གི་ནང་ནས་གཅིག་འདེམ་དུ་...  
 བཙུག་པ་རེད། ཁོང་གིས་འགྲོ་ལམ་ཕྱི་མ་དེ་འདེམ་པ་གནང་ནས་, ལུན་དྲན་ལ་སྤོས་  
 ཏི་, ད་བར་ས་ཆ་དེར་བཞུགས་པ་རེད།

དཔྱད་གཏམ་གི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དུས་དེབ་གི་ཚུལ་དུ་《ལའེ་དབྱིན་ཆགས་...  
 པར་གསར་བ》<sup>11</sup> ཟུ་མཐུད་ནས་པར་སྐྱབ་བྱེད་ཅིས་བྱེད་རྒྱུ་(1850 ལོར་ཉན་པའོ་ལ)  
 དེ་, མི་རིང་བར་ལོག་སྤྱོད་གི་རྟོགས་ཤྱགས་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་སྤོ་དམ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་  
 པའི་རྒྱུན་གིས་མཆམས་འཇོག་དགོས་བྱུང་བ་རེད། 1851 ལོའི་ཟླ་ 12 པར་ཟླ་གོར་

སྤྱི་འཐུས་ཕྱང་ནས་ཕྱན་རིང་མ་སྤང་བར་, མར་ཁེ་སེམ་《ལུ་དབྱེ་པ་ན་པའི་སྒྲུག་  
 སྤྱི་ཆེས་ 18 ཉིན》ཟེར་བའི་གསུང་ཚུམ་སྤེལ་བ་གནང་བ་རེད་( 1852 ལོར་ཉི་ཤུ་.....  
 ཡུལ་ལ་པར་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་, པར་ཐངས་གཉིས་པ་དེ་ 1869 ལོ་ཏེ་, དམག་འཁྲུག་  
 མ་ཕྱང་གོང་གི་དུས་ཕྱན་མི་རིང་བ་ཅིག་གི་སྒྲུབ་ལ་ཉན་པའོ་དུ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པ་.....  
 རེད་) 。 1853 ལོའི་ནང་ཁོང་གིས་《ཁོ་ཕྱན་གྱང་ཁྱབ་ཏང་མའི་གྲོད་གཞིའི་སྐར་ཐེར་  
 འདྲན་བྱས་པ》ཟེར་བའི་གསུང་ཚུམ་འབྲི་བ་གནང་བ་རེད་(ཐོག་མར་པ་སའེ་ཡེར་དུ་.....  
 འགྲེམ་སྤེལ་དང་, དེ་རྗེས་པོ་ཉི་ལྷན་ལ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པ་, ཉེ་ཆར་ཡང་ལའེ་པི་  
 ཞེ་ལ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པ་རེད་) 。

ཁོ་ཕྱན་དུ་གྱང་ཁྱབ་རིང་ལྷགས་པའི་མནའ་མཐུན་གི་ཁོངས་མི་རྣམས་ལ་ཉེས་.....  
 ཆད་འཁེལ་རྗེས་, མར་ཁེ་སེམ་ཆབ་སྲིད་སྒྲུལ་སྤོང་གི་ཕྱག་ལས་གནང་མཆམས་བཞག་  
 ཏེ་, ཕྱགས་གཅིག་ནས་ལོ་བཅུའི་རིང་དབྱིན་གོའི་དངོས་མང་བཞམ་སྒྲུབ་ཁང་གི་དཔེ་  
 དེབ་ལུ་ནང་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་སྐར་གི་དཔེ་ཆ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡོད་  
 པ་རྣམས་ལ་སྒྲི་ཅེ་གཅིག་དུ་སྤྲིམ་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་, ཕྱགས་གཞན་  
 ཅིག་ནས་ཡང་《ཉི་ཤུ་ཡུལ་ཉིན་རའི་སྤྱོད་སྤྲེགས་ཆགས་པར》<sup>12</sup> ལ་གསུང་ཚུམ་འབྲི་བ་.....  
 གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་, མེ་གོའི་བྱལ་ནང་དམག་འཁྲུག་མ་ལངས་གོང་ཆགས་པར་དེའི་  
 ཐོག་ཏུག་པར་ཁོང་གི་མཆན་འཁོད་པའི་ཚུམ་ཡིག་འཁོད་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད་, ཁོང་གིས་  
 འབྲི་བ་གནང་བའི་ལོ་སྤྱི་དང་ཡ་སྤྱི་གི་དུས་གནས་སྐར་གི་ཆེད་རྒྱུ་མང་པོ་ཡང་  
 སྤེལ་གི་ཡོད་པ་རེད་。 ཁོང་གིས་དབྱིན་གོའི་གཞུང་ཕྱགས་གི་ཡིག་ཆར་ཞིབ་འཇུག་  
 ཞིབ་ཕྲ་གནང་ནས་འབྲི་བ་གནང་བའི་པ་མའེ་སི་ཏུན་ལུན་ཅུའེ་ལ་ཁ་རྩུང་དག་པོ་.....  
 གཏོང་བའི་ཆེད་ཚུམ་དེ་ཆོ་, ལུན་ཏུན་ལ་དེབ་ཅང་དུ་སྐར་པར་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད་。

ཁོང་གིས་ལོ་མང་པོའི་རིང་ལ་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་.....  
 གནང་བའི་ཐོག་མའི་བྱུང་འབྲས་ནི་, 1859 ལོར་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པའི་《ཆབ་སྲིད་  
 དཔལ་འབྱོར་རིག་པར་མཐའ་དབྱེད་བྱས་པ》ཟེར་བའི་ཡན་ལག་དེབ་དང་པོ་(པོ་ལིན་  
 གི་ཏུན་ཁེར་དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་གིས་པར་སྒྲུབ་བྱས་པ) དེ་རེད་。 གསུང་ཚུམ་དེའི་ནང་

9

བྱིས་ཡོད་པ་རེད།

མཐའ་མཆུག་ 1867 ལོར་ཉན་པའོ་ལཱ་ཅི་རྒྱུ་བཤད། ཆབ་སྲིད་དཔལ་  
འཕྲར་རིག་པར་མཐའ་དཔྱད་བྱས་པ། དེ་བ་དང་པོ་པར་དུ་སྒྲུབ་པ་རེད། དེ་ནི་  
མར་ཁེ་སིའི་གསུང་ཚམ་གཙ་པོ་ཅིག་རེད། གསུང་ཚམ་དེའི་ནང་དུ་ཁོང་གི་དཔལ་  
འཕྲར་རིག་པའི་ལྟ་ཚུལ་དང་སྒྲི་ཚགས་རིང་ལུགས་གི་ལྟ་ཚུལ་གི་སྐོར་གཞི་བཤད་ཡོད་  
པ་མ་ཟད། ཁོང་གིས་ད་ཡོད་གི་སྒྲི་ཚགས་དང་ མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་  
སྐབས་དང་དེའི་རྗེས་འབྲས་ལ་དགག་པ་བསྟན་པའི་སྐོར་གཞིའང་བཤད་ཡོད་པ་རེད།  
དུས་རབས་ཕྱི་བའི་གསུང་ཚམ་དེའི་པར་གཞི་གཉིས་པ་ 1872 ལོར་འབྲེམ་སྤེལ་བྱས་  
ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ཚམ་པ་པོས་དེ་བ་གཉིས་པའི་སྒྲི་བྱིས་གཏན་འབེབས་དང་ཆོག་  
སྒྲི་ལྟ་དག་གནང་བའི་སྐོར་རེད།

སྐབས་དེར་ཨོན་མེད་ཀྱི་ཀྲུལ་ཁབ་ཁག་གི་བཙོ་བའི་ལས་འགུལ་དེ་སྐར་ཡང་...  
ལུགས་ཉ་ཅང་ཆེ་ཏུ་བྱིན་ཡོད་པས། མར་ཁེ་སིས་རང་ཉིད་གི་སྒྲུགས་རེ་དངོས་སུ་  
འབྲུབ་པ་བྱེད་རྒྱུར་བསམ་གཞིགས་གནང་སྐབ་པ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནི་ ཨོན་མེད་  
དང་མེ་མེད་ཀྱི་སྒྲི་ཐོན་ཐོན་ཆེ་ཤོས་གི་ཀྲུལ་ཁབ་རྣམས་གི་བཙོ་བའི་ལས་འགུལ་དེ་བཙོ་བའི་...  
མཐུན་ཚགས་ཅིག་གསར་འཛུགས་བྱས་ཞིང། བཙོ་བའི་ལས་འགུལ་ནའང་འདྲ་  
འཕྲར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་དང་ཀྲུལ་ཁབ་ཁག་གི་སྲིད་གཞུང་གིས་བལྟས་ནའང་འདྲ། མཐུན་  
ཚགས་དེས་སྒྲི་ཚགས་རིང་ལུགས་ལས་འགུལ་གི་ཀྲུལ་སྒྲིའི་ཁོ་པོ་ཆེ་བཞིན་ མཆོན་པ་...  
བྱས་དེ། འཕྲར་མེད་གྲུལ་རིམ་པ་རྣམས་དགའ་སྤྱོད་འཁོལ་བ་ཅིག་དང། འཕྲར་མེད་  
གྲུལ་རིམ་གི་དགྲ་པོ་རྣམས་དང་ངས་སྒྲག་ཆད་མེད་སྒྱུ་བ་ཅིག་བཙོ་བའི་ལས་འགུལ་དེ་རེད། 1864  
ལོའི་ཟླ་ 9 ཚེས་ 28 ཉིན་ལུང་དུན་གི་སྤེང་མ་དེར་ཆོགས་ཁང་ནང་སྐབས་དེར་ཡང་...  
སྐར་ཨོ་གོ་དེ་དག་རྗེས་འཁོལ་བའི་པོ་ལན་ལ་ངག་ཐོག་ནས་ཀྲུལ་སྒྲི་བྱེད་ཆེད་ཆོགས་  
པའི་མང་ཆོགས་ཆོགས་ཆེན་དེས། ཐོས་གཞི་དེ་འདྲན་རྒྱུར་ཆ་བྱིན་སྒྲི་ཡོད་སྐབས།  
དགའ་སྤྱོད་འཁོལ་བའི་ངང་ནས་ཐོས་གཞི་དེར་ཐོས་འཆམ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་ཀྲུལ་  
སྒྲིའི་བཙོ་བའི་མཐུན་ཚགས་<sup>16</sup> བལྟས་ཞིང། ཆོགས་ཆེན་ཐོག་གནས་

སྐབས་གི་ཁྱུ་ཁྱུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཅིག་བདམ་ཤོག, གནས་ས་ལུན་དུན་དུ་བྱས་པ་  
 རེད། ཆོག་མཆོད་སྐབས་དེ་ནས་ཉེ་ཡ་འབུས་མི་ཆོག་མཆོད་17 བར, ཁྱུ་ཁྱུ་  
 ཡོན་ལྷན་ཁང་སྐབས་ཆང་མའི་སྤྱོད་ཤོག་ནི་མར་ཁེ་སི་རེད། རྒྱལ་ཁྱུ་ཁྱུ་ཁྱུ་  
 ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་སྤྱོད་པའི་ཡིག་ཆ་མཐའ་དག་དེ, 1864 ཡོན་མཐུན་ཆོག་ས་  
 བཅུག་པའི་བསྐྱུག་གཏམ་ནས་1871 ཡོན་ལྷན་ཞིའི་ནང་འབྲུག་ཟེར་བའི་བསྐྱེད་  
 གཏམ་དེའི་བར, ཉ་ལམ་ཆང་མ་ཁོང་གིས་ཟིན་ཟིན་འགོད་པ་གནང་བ་རེད། དེར་  
 ཉེན་གོ་ཅིའི་ནང་མར་ཁེ་སིས་ཕྱག་ལས་གནང་བའི་སྐར་འབྲི་དུས, མཐུན་ཆོག་ས་དེ་  
 རང་གི་ཡོ་རྒྱུས་འབྲི་བ་ལྟ་བུ་ཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡོ་རྒྱུས་ཡོང་གི་བཟོ་བ་ན་མས་  
 གིས་མཐུན་ཆོག་ས་དེ་ད་དུང་གསལ་པོར་ངེས་གི་ཡོད་པ་རེད།

པ་ལི་ཀྱང་ཉེ་མམ་པ་དེས, གོ་ཅི་གནས་མི་ཐུབ་པ་ཅིག་བཟོས་པ་རེད། གོ་  
 ཅི་དེ་ཡོ་རྒྱུས་ཡོང་གི་ཡོ་རྒྱུས་གི་གར་སྤྱོད་གི་མཐུན་མཐུན་དུ་སྤྱོད་པ་བྱས་པའི་སྐབས་  
 དེ་ནི, ཉག་ཉག་དེས་ས་ཆ་ཁག་ལ་མན་རྩས་ལྷན་པའི་བྱ་སྤྱོད་དེས་གང་ཡང་སྐྱར་  
 དུ་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཆགས་པའི་དུས་ཅིག་རེད། དུས་འགྱུར་གི་དབང་གིས་གོ་ཅི་དེ་རྒྱལ་  
 ཁབ་སྤྱོད་ཆོད་ཡང་བདུན་པའི་18 གནས་ས་སྤྱོད་པའི་ཡོད་ནའང, དེས་རང་ཉིད་གི་  
 འཐབ་འཛིང་གི་སྤྱོད་པ་འབྲུག་སྤྱོད་དང་ཡོད་སྤྱོད་ལྟར་གི་མེད་པ་རེད། གལ་  
 ཉི་དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཡམས་ཁ་ཉན་ཉན་འཁེལ་སྤྱོད་ཤོག་བཟོ་བའི་ལས་འགུལ་ལ་ཡོ་བཏུ་  
 ཐག་ཁ་གསུང་མཁོ་གཞན་སྤྱོད་དགོས་པ་ཅིག་ཡོང་གི་རེད། དེས་མ་ཆད་སྤྱོད་པས་  
 མ་མ་ནས་མི་ཁ་གསུང་ཤོན་དེ, གོ་ཅིའི་གནས་ཚུལ་རོ་མ་མ་གིས་པ་དང་ཡང་ན་དེར་  
 བསམ་གཞིགས་མ་བྱས་པར, མཐུན་ཆོག་ས་གི་སྤྱོད་པ་གསུང་མཁོ་གསུང་པོ་མཐོ་དུ་འགྲོ་  
 བ་དེ་ཡོད་སྤྱོད་ནས་མི་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་གསུང་མཁོ་གསུང་གི་གཏམ་འདྲི་སྤྱོད་པས་...  
 བྱེད་སྤྱོད་པའི་འཆང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་ཉེན་སྐབས་དེར་སྤྱོད་ཤོག་ཆོད་པོས་  
 གཏན་འཁེལ་ཅིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་ཞིང, གཏན་འཁེལ་དེ་འདྲ་ཅིག་བྱས་  
 ཤོག་ཉེ་ཡ་འབུས་མི་ཆོག་མཆོད་ཤོག་ཤོས་འཆམ་ཡོང་བ་ཅིག་བྱེད་མཁན་དེ་ནི་མར་  
 ཁེ་སི་རེད། གོ་ཅིས་ནན་ཉན་ཆོད་པོའི་སྤྱོད་ནས་རང་ཉིད་གིས་སྤྱོད་པའི་ཉམས་

ཞིང་རི་ཆ་ཁེལ་མེད་གི་སྒྲིག་གཞི་བཟུངས་ཀྱི་གཙུག་པོ་——པ་ཁུའུ་ཉིང་རིང་ལུགས་པའི་...  
 བྱ་སྤྱོད་དེར་འགན་གང་ཡང་མི་ཁྱར་རྒྱུ་ཡིན་པའི་འབེབས་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་ཡོངས་  
 ཁུངས་ལྟར་སྤྱོད་དུ་ལྷུང་བའི་གནས་ཚུལ་འོག་གི་ཅི་ལ་བརྟན་པའི་སྒྲིབ་བྱ་ཆེ་བྱས་པ་  
 དེ་གི་ཅིས་སྒྲིབ་མི་ཐུབ་པ་མ་ཟད་། ལྷ་མ་ཐུང་ནས་བྱེད་སྒྲིལ་གསུམ་པར་སྒྲེལ་བསམ་ན་།  
 བཟོ་བའི་ལས་འགྲུལ་གིས་གཞིལ་ཐབས་མེད་པར་ཁྲག་འདོན་རྒྱ་དང་སྒྲིག་སྒྲིལ་གཏོང་  
 རྒྱུ་ཡིན་པར་དོན་ཆེན་པོ་གཏོང་དགོས་པས་། གི་ཅིས་གནས་སྐབས་གར་སྤྲེགས་ཐོག་ནས་  
 ལྷུང་འཐེན་བྱས་ཏེ་། ལྷུ་ཁུངས་ལྟར་ཡོན་ལྷན་ཁང་མེ་གོ་ལ་སྤྱོད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་འབེབས་བྱས་  
 པ་རེད་། རྒྱུ་སྤྱོད་གནས་ཚུལ་འཕེལ་རྒྱས་ལྷན་པའི་ཐོག་ནས་སྐབས་དེ་དང་དེའི་རྒྱུ་  
 ལྷ་སྤྱོད་འཕྲུགས་ཐབས་གཅིག་མེད་གཉིས་མེད་འཁེལ་སྤྱོད་བའི་གཏན་འབེབས་དེ་ཅན་  
 དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པར་སྤྱོད་བྱུང་བ་རེད་། དེ་འདྲ་བྱས་པ་དེས་། ལྷུགས་གཅིག་  
 ནས་གོ་ཅིའི་མིང་ཁྱེར་ཏེ་དོན་མེད་ལོང་མཚང་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པར་གང་ཡང་སྤྱོད་མི་ཐུབ་  
 པ་ཅིག་བཟོས་པ་དང་། ལྷུགས་གཞན་ཅིག་ནས་། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ལྷུ་ཆོགས་རིང་  
 ལུགས་གི་བཟོ་བའི་ཏང་རྒྱུས་གི་བར་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཆད་སྤྱོད་མེད་པའི་...  
 འབྲེལ་བ་དམ་པོ་དེའི་ཐོག་ནས་ར་སྤྱོད་བྱུང་བར་། གོ་ཅིས་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་རྒྱལ་ཁབ་  
 ཁག་གི་འཕྲོར་མེད་ལྲུལ་རིམ་གི་ཁྲི་ལན་གཅིག་མཐུན་ཡིན་ཞིང་ལན་ཆུན་མཐུན་སྒྲིལ་...  
 བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲིབ་གི་གོ་རྟོགས་བྱུང་བ་དེས་། རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་གི་ཅ་འཕྲུགས་  
 རིས་ཅན་ཅིག་མེད་ནའང་། ལྷུ་འཕྲེན་རང་ཉིད་ལ་མཐུན་དུ་སྤྱོད་སའི་འགྲོ་ལམ་གསར་  
 གཏོང་བྱེད་ཐུབ་གི་རེད་། མཉམ་འབྲེལ་གི་ཅ་འཕྲུགས་དེའི་འབྲེལ་ཐག་ནི་སྐབས་དེར་  
 ཆ་མཚན་ན་འཆིང་རྒྱ་ཅིག་དུ་འཕྱར་སྤྱོད་གི་རེད་།

ཏེའི་ཡ་འཕུས་མི་ཆོགས་ཆེན་ཆོགས་རྒྱུས་། མར་ཁི་མིར་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་པའི་ངང་  
 རང་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གི་ཐུག་ལས་གནང་བའི་ཐུགས་ཁོམ་བྱུང་བར་རྟོན་།  
 ཁོང་གི་《མ་ཅའི་རྒྱལ་བཞུད་》དེའི་གཉིས་པ་དེ་རིང་མེད་པར་རྒྱག་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱུང་...  
 པ་རེད་།

མར་ཁི་མིས་རང་གི་མཚན་དེ་ཆན་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཐོར་ཐོག་ནས་ཡང་མི་

འཇིག་པར་གནས་ཐུབ་པ་གནང་བའི་གལ་ཆེནི་གསར་ཉིད་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། འདྲི་རྒྱུ་ལྟོས་མ་གཏོགས་བཞད་ཐུབ་པ་མི་འདུག།

དང་པོ་ནི་ཁོང་གིས་འཇམ་མིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་ཆུང་ཉིལ་པོའི་མོག་རྒྱུར་བཅས་ཅིག་གནང་ཡོད་པ་དེ་རེད། རྒྱ་ཆད་ལོ་རྒྱུས་ཐད་འཇིག་པར་ལྟ་བུ་ཆང་མ་ནི་གཤམ་གསལ་གི་འདུ་ཤེས་དེ་ཆང་གཞིར་བྱས་པ་ཅིག་ཡིན་པ་དེ། ལོ་རྒྱུས་གི་འཕྱར་ཁྲུག་མཐའ་དག་གི་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱ་ཁྱེན་དེ། མི་རྒྱལ་གི་འཕྱར་ཁྲུག་ཡོང་བཞིན་པའི་བསམ་སྐྱོའི་མོག་བཅའ་དཀོས་པ་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་གི་འཕྱར་ཁྲུག་དེ་ལོ་རྒྱུས་གི་འཕྱར་ཁྲུག་མཐའ་དག་ནང་གི་གལ་ཆེ་ཤོས་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་རྒྱགས་གི་རག་ལས་ས་ཡིན་པར་བརྟེན་ཡོད་པ་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་། མིའི་བསམ་སྐྱོའི་ཡང་སྤྱིང་ག་ནས་བྱང་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་གི་འཕྱར་ཁྲུག་དེའི་འཕྱར་ཁྱེན་ཡང་ག་རེ་ཡིན་པ་——དེའི་རྒྱར་ཁྲི་བ་འདྲོན་མཁན་ཅིག་ཡང་བྱང་མཁྱེད་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་གོའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བ་རྣམས་དང་དབྱེད་གོའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བ་ཁག་གཅིག་གི་བྱུང་མཐའ་གསལ་བ་ཁོ་་་་ནའི་ནང་ནས། རེས་མཇམས་འདྲི་འདྲ་ཅིག་བྱང་བ་དེ། ཁོ་ཆའི་མཇམས་ལ་མཉུ་སྒྲིང་ལོ་རྒྱུས་གི་སྒྲུལ་བྱགས་ནི་——མ་མཐར་ཡང་དུས་རབས་བར་མ་ནས་བཟུང་——གསལ་དར་འཕྱར་ཁྲུག་གལ་རིམ་གིས་སྒྲི་ཆོགས་དང་ཆབ་སྲིད་གི་དབང་རྒྱར་བཅོན་ལེན་བྱེད་ཆེད་བཀའ་བཏོད་རྒྱུ་འཇིག་རྒྱ་དག་ལ་བྱས་པའི་འཐབ་ཅོད་དེ་རེད་པས་མ་གི་ཡོད་་་་བ་རེད། མར་ཁེ་སིས་ར་སྤྱད་གནང་བར། རྒྱ་ཆད་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་རྒྱགས་ནི་གལ་རིམ་འཐབ་ཅོད་གི་ལོ་རྒྱུས་ཅིག་རེད། རྒྱ་མང་རྒྱག་འཇིང་ཆེ་བའི་ཆབ་སྲིད་འཐབ་ཅོད་ཡོངས་རྒྱགས་གི་ལྟ་བུའི་གནད་དོན་དེ་ནི་མོག་མཐའ་བར་གཟུམ་ཏུ་སྒྲི་ཆོར་གི་གལ་རིམ་གིས་སྒྲི་ཆོགས་དང་ཆབ་སྲིད་གི་དབང་རྒྱར་བྱེད་རྒྱ་དེ། གལ་རིམ་སྤྱིང་བས་དབང་རྒྱར་སྤྱང་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་དང་། གསར་དར་གལ་རིམ་གིས་དབང་རྒྱར་མོབ་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་གལ་རིམ་དེ་ཆོ་རྒྱ་ཁྱེན་གང་ཞིག་ལ་རྟོན་ནས་བྱང་ཞིང་གནས་པ་རེད་ཟེར་ན་? དེ་ནི་སྐབས་དེ་རང་ལ་འཇམ་པའི་དངོས་པོའི་ཆ་ཁྱེན་དངོས་ལྟ་ཆོར་ཐུབ་པ་ཅིག་དེ། དུས་རབས་སོ་སོའི་སྒྲི་ཆོགས་གིས་དཀོས་རེས་